

Антимонопольний комітет України

РІШЕННЯ

адміністративної колегії Івано-Франківського обласного
територіального відділення

31.08.2016 р.

№27

Справа № 20/І-2016

м. Івано-Франківськ

Про припинення порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції та накладення штрафу

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 20/І-2016 про порушення комунальним підприємством «Івано-Франківськводокотехпром» (вул. Ботанічна, 2, м. Івано-Франківськ, 76011, ідентифікаційний код - 32360815, надалі – КП «Івано-Франківськводокотехпром», Підприємство) законодавства про захист економічної конкуренції та подання від 22.08.2016 № 163 про попередні висновки у справі № 20/І-2016

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 01.06.2016 № 22 розпочато розгляд справи № 20/І-2016 у зв'язку з наявністю в діях КП «Івано-Франківськводокотехпром» ознак порушення, передбаченого п. 1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку централізованого водопостачання та водовідведення шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

КП «Івано-Франківськводокотехпром», надаючи платні послуги централізованого водопостачання та водовідведення, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Підприємство, як суб'єкт природної монополії, протягом 2015 року, січня-серпня 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринках надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів м. Івано-Франківська в межах діючих власних мереж і споживачі (фізичні та юридичні особи) протягом зазначеного періоду не

мали альтернативних джерел придбання товару від інших суб'єктів господарювання.

Справу було розпочато за результатами розгляду звернення Редченко А. Я. (вул. Вовчинецька, 192а/51, м. Івано-Франківськ, надалі – Заявник 1) з приводу неправомірних дій КП “Івано-Франківськводокотехпром” у зв'язку з проведенням нарахувань за спожиту воду згідно діючих норм споживання, а не згідно показів приладів обліку води, встановлених в квартирі.

Розпорядженням адміністративної колегії відділення від 22.06.2016 № 29 до матеріалів справи № 20/І-2016 приєднано заяву гр. Криворучко М.М. (вул. Старицького, 11/10, м. Івано-Франківськ, надалі – Заявник 2).

Законом України «Про природні монополії» ринок централізованого водопостачання та водовідведення віднесений до сфери діяльності природної монополії.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", виробник – це суб'єкт господарювання, який виробляє або створює житлово-комунальні послуги, а виконавець – це суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги.

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення розрахунків за енергоносії» статтю 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» було доповнено новими частинами. Зокрема, відповідно до частини 5 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (в редакції від 10.04.2014, чинній з 26.04.2014) виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Підприємство повідомило Заявника 1 і Заявника 2, що нарахування за надані послуги здійснюється без урахування показів квартирних лічильників, оскільки вони підлягають черговій періодичній повірці, а КП “Івано-Франківськводокотехпром” не є виконавцем послуг з повірки лічильників.

Правовідносини, що виникають між виробниками/виконавцями, споживачами у процесі створення, надання та споживання житлово-комунальних послуг регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».

Статтею 19 зазначеного Закону визначено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Відносини у сфері метрологічної діяльності регулює Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

Відповідно до пункту 4 статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення

розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки засобів вимірювальної техніки покладається на суб'єктів господарювання, що надають зазначені послуги.

Порядок подання таких засобів на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, а також порядок оплати за періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) встановлений Кабінетом Міністрів України (постанова від 08.07.2015 № 474).

Відповідно до пункту 9 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (надалі - Правила надання послуг) періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку проводяться за рахунок виконавця.

Підпунктом 4 пункту 32 Правил надання послуг передбачено, що виконавець зобов'язаний контролювати міжповіркові інтервали, проводити періодичну повірку квартирних засобів обліку, їх обслуговування та ремонт, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж.

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги», із змінами внесеними постановою від 10.10.2014 № 532 (набули чинності з 24.10.2014 р. (Урядовий кур'єр від 24.10.2014 р. № 197), затверджено Порядок формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення (з використанням внутрішньо будинкових систем) (надалі - Порядок).

До складу витрат на збут послуг з централізованого постачання холодної води, водовідведення згідно п. 16 Порядку включаються витрати, безпосередньо пов'язані із збутом послуг споживачам, зокрема витрати на проведення планових періодичних повірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після повірки, розпломбування та опломбування, а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води.

Тобто, всі витрати, пов'язані з виконанням положень пункту 4 Правил надання послуг виконуються за рахунок відповідної складової тарифу на послуги з централізованого постачання холодної води, а роботи, пов'язані з повіркою лічильників мають проводитись виконавцем послуг.

На вимогу територіального відділення Підприємство листом від 13.07.2016 № 1/6-1/690 повідомило, що нарахування за надані послуги водопостачання та водовідведення протягом 2015 року Заявнику 1 та Заявнику 2 проводились згідно показів квартирних лічильників, а з січня по

травень 2016 року за нормами споживання відповідно до кількості зареєстрованих в квартирі мешканців.

При цьому, Підприємство зазначило, що у січні 2016 року було проведено нарахування за надані послуги централізованого водопостачання та водовідведення без врахування показів квартирних лічильників у зв'язку із не проведенням їх чергової повірки протягом 10 і більше років – 2293 абонентам і станом на 01.07.2016 таких залишилось – 1134 абоненти.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» органом державного регулювання у сфері комунальних послуг є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (далі - НКРЕКП), до повноважень якої, окрім іншого, віднесено встановлення тарифів на комунальні послуги для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках.

З часу набуття чинності змін до постанови КМУ від 01.06.2011 № 869 Підприємство не надало територіальному відділенню документів, які б свідчили про звернення в НКРЕКП до травня поточного року щодо включення в структуру тарифів витрат, пов'язаних з повіркою приладів обліку.

Отже, недотримання виконавцем послуг з централізованого водопостачання вимог пункту 16 Порядку та пункту 9 Правил надання послуг, а саме висунення вимог до споживачів щодо проведення планових періодичних повірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після повірки, розпломбування та опломбування за рахунок споживача або здійснення цього комплексу робіт (або окремих його складових) за кошти споживача іншими суб'єктами господарювання призвело до ущемлення інтересів споживачів.

За умов існування значної конкуренції на ринку, між суб'єктами господарювання та КП «Івано-Франківськводокотехпром» відбувалося б змагання, завдяки якому споживачі надали би перевагу тому суб'єкту господарювання, який пропонує найбільш вигідні умови, тобто мали б можливість вибору.

Враховуючи наведене, в ході розгляду справи доведено, що дії КП «Івано-Франківськводокотехпром», які полягають у нарахуванні споживачам плати за надані послуги централізованого водопостачання та водовідведення без врахування показів приладу обліку, передбаченим п.2 ст. 50, п.1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є порушенням, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку

За результатами збирання та аналізу доказів у справі № 20/І-2016 складено подання з попередніми висновками від 22.08.2016 № 163 (далі - Подання), копію якого листом від 22.08.2016 № 04-07/440 було

направлено для ознайомлення.

На Подання КП «Івано-Франківськводокотехпром» листом 31.08.2016 № 5-1/1127 повідомило, що розробило та листом від 16.05.2016 № 2-3/726 подало НКРЕКП розрахунок економічно обґрунтованих тарифів на послуги централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем).

Станом на 31.08.2016 абонентам, нарахування яким проводилось без врахування показів квартирних лічильників, зроблено перерахунок на суму:

водопостачання – 235107,70 грн;

водовідведення – 317501,86 грн.

Підприємство також повідомило, що перебуває у скрутному фінансовому становищі. Відповідно Балансу (Звіту про фінансовий результат) на 30.06.2016 непокритий збиток становить 187825000 грн. Заборгованість з різниці в тарифах на послуги водопостачання та водовідведення станом на 01.07.2016 складає 37797500 грн.

На засіданні адміністративної колегії відділення під час прийняття рішення у справі Підприємство визнало порушення законодавства про захист економічної конкуренції і зобов'язалось до затвердження НКРЕКП тарифів на послуги централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) утриматись від нарахувань абонентам плати за надані послуги без врахування показів квартирних лічильників у зв'язку із не проведенням їх чергової повірки.

Обсяг доходу (виручки) Підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік склав 82182966,18 грн.

При визначенні розміру штрафу враховано:

- визнання порушення;
- сприяння розгляду справи;
- порушення вчинене вперше;
- фінансове становище підприємства.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтями 48 та 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами і доповненнями), адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Івано-Франківськводокотехпром» (ідентифікаційний код 32360815), як суб'єкт природної монополії, протягом 2015 року, січня-серпня 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Івано-Франківська, де розташовані діючі мережі підприємства, що ним експлуатуються, з часткою 100%.

2. Визнати дії комунального підприємства «Івано-Франківськводокотехпром» (ідентифікаційний код 32360815), які полягають у нарахуванні споживачам плати за надані послуги централізованого водопостачання та водовідведення без врахування показів приладу обліку порушенням, передбаченим п.2 ст. 50, п.1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинене порушення накласти на комунальне підприємство «Івано-Франківськводокотехпром» (ідентифікаційний код 32360815) штраф в розмірі 34000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладається штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, які підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» це рішення може бути оскаржене повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

Голова адміністративної колегії,
в.о. голови відділення

В. Шевчук

Члени адміністративної колегії:

В. Тимків

А. Мажак

Н. Борищак